

PLEEN OINARRI PEDAGOGIKOAK

SARRERA

Egia esan, ez dago ikaskuntza-ingurune pertsonaletatik eratorritako ikaskuntzaren eta irakaskuntzaren teoriarik. Gaur egun teknologiarekin ikasteko teoria bakarra ez dago, hau da, PLE kontzeptuaren azpian dagoen pedagogia ez dagoela esan daiteke.

Andersonek (2010) teknologiek ikasteko teoria multzo bat planteatzen du. Horietako batzuk ibilbide luzea dute edo tradizionalagoak dira, eta beste batzuk, aldiz, berriak dira. Lehenengoan artean konstruktibismoa eta konplexutasunaren teoria daude, eta berrien artean sortzen ari diren hurbiltasunaren pedagogia (Mejías, 2005), heutagogia (Hase eta Kenetaon, 2007), konektibismoa eta ikaskuntza errizomatikoa (Siemens, 2005).

Oraingoz, teoria pedagogiko berriak baino gehiago, adin digitalerako ikaskuntza-teoriak dira (Castañeda eta Adell, 2013). Aipatutako teoria batzuek antzeko postulatuak dituzten arren eta batzuetan kontraesankorrak, balio handia dute PLEen erabilera eta praktika oinarritzen laguntzen dutelako. Horrek errazten du ulertzea zertarako eraikitzen diren, nola, eta abar.

PLEEN KONSTRUKTIBISMOA

Vetagotsketaren gizarte-ikuspegitik, konstruktibismoak ezagutza testuinguru soziokultural jakin batean sortzen den gizarte-elkarreraginari esker eraikitzen da. Beraz, ikaskuntza-inguruneetan ikasleen eta abarren arteko lankidetzak ezinbestekoa da ikaskuntza eraikitzailea gerta dadin.

Adierazitako premisa kontuan hartuta, PLE teoria konstruktibista da. Ikasleek adierazgarritzat jotzen duten sare sozialetan ez duten ezagutza bila doaz. Horrek esan nahi du seguru asko fidagarritzat eta ulergarritzat jotzen dituzten informazio-iturrietatik edango dutela, edo, gutxienez, bila joango direla.

Sare sozial horiek komunikazioa errazten dute, eta ikasleari pertsona masa kritiko zabal batekin komunikatzeko aukera ematen dio. Masa horrek bere iritziak, pentsamenduak, esperientziak eta abar ere azaltzen ditu. Horrela, ikasteko ingurune pertsonal batek ikaskuntza konstruktibo eta esanguratsua gertatzeko baldintzak ditu.

HEUTAGOGIA: IKASTUN ASKEA

Heutagogiak pertsonak bere buruari zuzenduta eta determinatuta egiten duen ikaskuntzari egiten dio erreferentzia (Hase eta Kenetaon, 2007) eta berak diseinatzen eta garatzen du ikasiko duena. Bizitza osoan zehar testuinguru formaletan, ez-formaletan eta informaletan ikasteko beharra nabarmentzen duen ikuspegia da.

Lan honen helburua heutagogiatik sortzen diren ideietan sakontzea ez bada ere; badirudi onargarria dela adieraztea teoria horrek, ikasle askeari erreferentzia egiten diola, heldu kontziente eta bere ikaskuntzaren jabe den ikastun aske eta kritiko baten ikasteko modua sostengatzen bait du. Teknologiek eskaintzen dizkioten aukerak eraginkortasunez eta

efizientziaz erabiltzen dituenak, PLE aberats eta dinamikoa duen ikastuna da (Castañeda eta Adell, 2013:37).

SORTZEN ARI DEN IKASKUNTZA

Zorroztasun handiagoko edo txikiagoko hezkuntza-sistemek irakasleek landu beharreko edukiak, ikasleek lortu beharreko helburuak eta garatu beharreko gaitasunak agintzen dituzte. Sortzen ari den ikaskuntza ez da horrelako testuinguruetan sortzen. Ez da modu arautuan gertatzen. Ikaskuntza-mota horretan, ikasleek ezin dute aurreikusi zer ikasiko duten, nola egingo duten, norekin egingo duten, etab. Azkar aldatzen diren testuinguruetan sortzen den ikaskuntza da, eta, beraz, irekia, malgua eta dinamikoa da. PLEen ezaugarriak ezin hobeto egokitzen dira ikaskuntza mota horretara.

KONEKTIBISMOA: SAREETATIK IKASTEA

Autore batzuentzat (Siemens, 2005; Downes, 2006) konektibismoa da aro digitalaren ikaskuntza teoria nagusia. Beste batzuentzat, aldiz, teknologiaren bidez irakasteko eta ikasteko moduari buruzko gomendio eta preskripzio gisako ikuspegi pedagogiko bat da (Verhagen, 2006), eta oraindik ezin da norberaren kabuz ikasteko teoriatzat hartu.

Edonola ere, konektibismoa aldarrikatzen duenak eragin handia izan du IKTen bidezko irakaskuntzan eta ikaskuntzan, hezkuntza-teknologiaren arloan, eta, beraz, kontuan hartu behar da.

Konektibismoaren printzipioak honako postulatu hauetan oinarritzen dira (Siemens, 2005):

- Ikaskuntza eta ezagutza iritzi-aniztasunaren araberakoa da.
- Ikaskuntza nodo edo informazio-iturri espezializatuak konektatzeko prozesu bat da.
- Ikaskuntza gizakiak ez diren gailuetan egon daiteke.
- Gehiago jakiteko gaitasuna une jakin batean dakiguna baino kritikoagoa da.
- Konexioak elikatzea eta mantentzea beharrezkoa da etengabeko ikaskuntza errazteko.
- Arlo, ideia eta kontzeptuen arteko loturak ikusteko trebetasuna funtsezko da.
- Ezagutza zehatza eta egungoa izatea, hau da, eguneratua egotea, ikaskuntzako jarduera konektibista guztien asmoa.

Erabakiak hartzea, berez, ikaskuntza-prozesu bat da. Zer ikasi aukeratzeko ekintza eta jasotzen den informazioaren esanahia errealitate aldakor baten lentearen bidez ikusten da. Gaur erabaki zuzena, baliteke bihar oker egotea, erabakien eragina duen informazio-ingurune alterazioak direla eta.

Downesek (2006) ezagutza konektibo bat aipatzen du, ezin dena lokalizatu, transferitu edo kudeatu, eta sareko esperientziaren eta interakzioaren emaitza den gizarte-konexioen sare batean oinarritzen dena. Alde horretatik, Siemensentzat (2005) gizarte teknologiko batean garrantzitsuena da bere subjektuek iturri egokiak aurkitzeko eta horietara konektatzeko gaitasuna izatea. Izan ere, “kapital kognitibo handiena ez da buruan duguna, baizik eta informazioen arteko konexio-sareak eta konexio horiek osatzen dituzten harremanak. Sare eta

konexio horiek gure PLEari esker antolatzen eta nabarmentzen dira” (Adell eta Castañeda, 2013:32).

LEARNING AS A NETWORK

LaaN teoriak sortzen ari diren teoria ezberdinak batzen ditu (Chatti, Schroeder eta Jarke) PLEen erabilera oinarritzeko asmoarekin. Ikuspegi horretatik, «Ikastea ezagutza sare pertsonal (PKN) baten etengabeko sorrera da (Adell eta Castañeda, 2013:38).

LaaN teoriak hainbat ideia biltzen ditu: konektibismoa (ikaskuntzaren kontzeptua konexio-sare gisa), konplexutasunaren teoria (autoantolaketa iraunkorra, ikasteko sistema irekiak, ikasteko gaitasuna), begizta bikoitzaren ikaskuntzaren teoria (akatsak eta ikerketa) eta ezagutzaren ekologia (Chatti, Schroeder eta Jarke, 2012).

Ezagutzarako sare pertsonal horrek (PLN edo PKN) bere baliabideak dauden beste pertsona batzuen PLEekiko konexioen batura adierazten du, eta ezagutza-ekologia bat osatzen du, eta horren ondorioz, PLE bera garatzeko aukera ematen duen interakzioa sortzen da. Pentsa daitekeen bezala, garrantzitsuena ez dira baliabideak, baizik eta elkarrekintza, bakoitzaren baliabideak helburu jakin batekin partekatzea, eta ez baliabideak metatzeko egintza efektista hutsagatik.

Adell eta Castañedarentzat (2013:38) LaaN teoria ikaskuntzari eta irakaskuntzari buruzko oinarri teoriko bat lantzeko saiakera bat da. LaaN oinarritutako ikaskuntzan, ikastuna ezagutza-sareen sortzaile ona da (knowledge networker).

Adell eta Castañedarenetzako (2013:39) ezagutza-sareen sortzaile on bat honako ekintza hauek egiten dakien norbait da:

- Bere kanpo-sarea sortu, indartu, elikatu, mantendu eta zabaltu egiten ditu, ezagutza-nodo berriak lotzeko.
- Konexioak identifikatu, patroiak ezagutu eta ezagutza-nodo desberdinen artean zentzua sortu.
- Eraitza hobeak lortzen lagun diezaiokeen ezagutza-nodoa aurkitu, ikaskuntza-testuinguru espezifiko batean.
- Gehitu eta nahastu.
- Mugak zeharkatu, konektatu eta lankidetzan aritu.
- Hainbat ezagutza-sareren bidez nabigatu eta ikasi.
- Ezagutza-sareen beste sortzaile batzuei beren sareak eraikitzen eta zabaltzen lagundu.

Ikaskuntzako Ingurune Pertsonalak teknologiak, sare pertsonalak eta erabilera-estrategiak integratzen diren osotasuna dira.

Bestalde, LaaN klabeen ikasten duen ikasle batek bere ikaskuntzaren bucle-bikoitza kontzeptua erabiltzen du, hau da, bere errepresentazio propioa eraikitzen du hainbat teoria erabiliz osotasuna ulertzeko, gogoeta egiten du, autokritikoa da, akatsak aurkitzen ditu eta erabiltzen dituen teoriak egokitzen ditu.

BIBLIOGRAFIA

- Anderson, T. (2010). Theories for learning with emerging technologies. G. Velesianos (Ed.), *Emerging technologies in distance education*, 23-40. AU Press, Athabasca Universiteta.
- Castañeda, L. eta Adell, J. (2013). *Entornos personales de aprendizaje: claves para el ecosistema educativo en red*. Marfil.
- Chatti, M. A., Schroeder, U. eta Jarke, M. (2012). LaaN: Convergence of knowledge management and technologeta-enhanced learning. *IEEE Transactions on Learning Technologies*, 5(2), 177-189.
- Downes, S. (2006). *Learning Networks and Connective Knowledge*. Hurrengo esteka topatu da <https://www.downes.ca/post/36031>
- Hase, S. eta Kenetaon, C. (2007). Heutagogeta: A child of complexiteta theoreta. *Com- pliciteta: An International Journal of Complexiteta and Education*, 4(1), 111-118.
- Siemens, G. (2005). Connectivism: A learning theoreta for the digital age. *International Journal of Instructional Technologeta and Distance Learning*, 2(1), 3-10.
- Verhagen, P. (2006). *Connectivism: A new learning theoreta*. Hurrengo esteka topatu da <http://www.scribd.com/doc/88324962/Connectivism-a-New-Learning-Theoreta>